

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 1999

23 SEPTEMBRE 1999

PROPOSITION DE RESOLUTION

**demandant aux Gouvernements
bruxellois et flamand de mettre en œuvre
une collaboration permettant
d'éviter l'installation
d'un incinérateur de déchets à Drogenbos**

(introduite par
Mme Evelyne HUYTEBROECK et
M. Alain ADRIAENS (F))

Développements

Déposée le 10 avril 1997, la proposition de résolution «demandant au Gouvernement bruxellois la mise en œuvre de tous les moyens envisageables en vue de faire obstacle à l'installation d'un incinérateur de déchets à Drogenbos» fut adoptée par notre assemblée, par 54 voix et 2 abstentions, en date du 18 avril 1997.

Malgré ce vote qui manifestait l'opposition de l'ensemble des partis politiques démocratiques à Bruxelles, malgré les actions entreprises, comme demandé dans la dite résolution par le Ministre de l'Environnement du précédent Gouvernement, malgré la mobilisation populaire qui a été et reste très grande, malgré les interventions négatives des autorités européennes, la société mixte VLABRAVER (Vlaams-Brabantse Afvalverwerking en Energierecupera-tie) n'a pas renoncé à son projet d'incinérateur à Drogenbos. Le parcours de ce projet est totalement chaotique, ce qui est la conséquence de l'opposition quasi unanime qu'il provoque tant en Flandre qu'à Bruxelles, tant parmi les populations menacées qu'auprès de leurs représentants politiques. Ceux qui n'auraient pas vécu de près cette folle saga trouverons ci après un résumé succinct sous le titre «Historique du projet VLABRAVER».

En ce début de nouvelle législature, le Parlement bruxellois se trouve donc confronté à la volonté de certains de

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 1999

23 SEPTEMBER 1999

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**waarbij aan de Brusselse en
de Vlaamse regering wordt gevraagd
samen te werken om de bouw
van een afvalverbrandingsinstallatie in
Drogenbos te voorkomen**

(ingediend door
mevr. Evelyne HUYTEBROECK en
de heer Alain ADRIAENS (F))

Toelichting

Het op 10 april 1997 ingediende voorstel van resolutie waarbij de Regering wordt gevraagd alle mogelijke middelen aan te wenden om de bouw van een afvalverbrandingsoven in Drogenbos en Sint-Pieters-Leeuw te verhinderen, is door onze assemblee op 18 april 1997 aangenomen met 54 stemmen bij twee onthoudingen.

Ondanks deze goedkeuring, waaruit blijkt dat alle democratische politieke partijen in Brussel gekant zijn tegen de bouw van een afvalbrandingsoven in Drogenbos, ondanks de acties die de Minister belast met Leefmilieu van de vorige regering (zoals gevraagd in de voornoemde resolutie) ondernomen heeft, ondanks de aanhoudende massale tegenkanting van de bevolking, ondanks het negatieve advies van de Europese overheid, heeft het gemengde bedrijf VLABRAVER (Vlaams-Brabantse Afvalverwerking en Energierecupera-tie) niet afgezien van zijn plan om een afvalverbrandingsoven in Drogenbos te bouwen. Dit plan is in volle chaos tot stand gekomen. Dit was het gevolg van de vrijwel unanieme tegenkanting waarop het zowel in Vlaanderen als in Brussel stuit, zowel bij de bevolking waarvoor het gevaar oplevert als bij de politieke vertegenwoordigers. Zij die deze kwestie niet van dichtbij hebben gevolgd, vinden hierna een beknopte samenvatting met als titel «Historisch overzicht van het VLABRAVER-project».

Bij het begin van deze nieuwe zittingsperiode wordt het Brussels Parlement dus geconfronteerd met het streven van

réaliser un projet quasi unanimement rejeté. Les auteurs de la présente proposition de résolution ont donc jugé qu'il était nécessaire que les élus bruxellois issus des élections du 13 juin 1999, réaffirment haut et fort leur opposition à ce projet insensé et tellement néfaste pour la santé des populations qu'ils représentent. Comme il sera constaté dans le corps de la Résolution, ils ne souhaitent pas faire de ce dossier une source de tensions communautaires inutiles, voire contre-productives dans la recherche d'une diminution des nuisances environnementales qui, elles, ne connaissent pas de frontières. C'est pourquoi, ils s'adressent aux deux Exécutifs régionaux directement concernés par ce projet et ils leur demandent d'arriver à une entente qui permette une gestion globale, cohérente et concertée des déchets ménagers produits dans cette zone centrale de Belgique qui regroupe près de 2 millions d'habitants.

Historique du projet Vlabraver

- En 1989-90 une étude d'implantation est effectuée, qui détermine 4 sites possibles pour un incinérateur destiné aux déchets ménagers du Brabant flamand. Par ordre croissant d'opportunité: Schelle, Grimbergen, Kessel-Lo et Drogenbos.
- Le deuxième plan déchets (1991-1996) adopté par la Région flamande établit une hiérarchie pour le traitement des déchets ménagers: prévention, réutilisation, recyclage, incinération et mise en décharge. Il fixe l'objectif d'un four de grande capacité par province flamande. Il est décidé d'adapter les fours existants aux normes les plus strictes, et de construire un incinérateur en Brabant flamand.
- Le «lobby de Vilvoorde» – commune du Premier Ministre – s'oppose activement au site de Grimbergen. Dans cette commune puis dans celle de Kessel-Lo sont par ailleurs installées des usines de compostage.
- 1994: projet d'incinérateur par WATCO (d'initiative privée) sur un site à Beersel.
- Juin 95: le Conseil provincial du Brabant Flamand adopte son plan-déchets et choisit le site de Drogenbos.
- En octobre 1995, est constituée une société pour préparer la construction et l'exploitation d'un incinérateur en Brabant flamand: la Vlaams-Brabantse Afvalverwerking en Energierecuperatie c.v. (VLABRAVER). C'est une société coopérative mixte publique/privée regroupant la Province du Brabant flamand, la Vlaamse Maatschappij voor Afval Recuperatie (VLAR), l'Open-

sommigen om een project tot stand te brengen dat vrijwel unaniem afgewezen werd. De indieners van dit voorstel van resolutie vonden het bijgevolg nodig dat de Brusselse gekozenen na de verkiezingen van 13 juni 1999 duidelijk bevestigen dat zij gekant zijn tegen dit zinloze project dat uiterst nadelig is voor de gezondheid van de bevolking die zij vertegenwoordigen. Zoals vastgesteld wordt in het bepalend gedeelte van de resolutie, wensen zij met dit dossier geen nutteloze communautaire spanningen te veroorzaken die zelfs een nadelig effect kunnen hebben op het streven naar een vermindering van de milieuhinder, die geen grenzen kent. Daarom richten zij zich tot de twee gewestregeringen die rechtstreeks bij dit project betrokken zijn en vragen zij hen afspraken te maken om een allesomvattend, coherent en georganiseerd beheer van het huishoudelijk afval mogelijk te maken in dit centraal gelegen gebied van België met bijna 2 miljoen inwoners.

Historisch overzicht van het Vlabraver-project

- In 1989-1990 werd een vestigingsstudie uitgevoerd die 4 mogelijke locaties aanwijst voor de bouw van een installatie voor de verbranding van huishoudelijk afval van Vlaams-Brabant, namelijk Schelle, Grimbergen, Kessel-Lo en Drogenbos, in opklimmende volgorde van geschiktheid.
- Het door het Vlaamse Gewest goedgekeurde tweede afvalstoffenplan (1991-1996) stelt een hiërarchie vast voor de verwerking van huishoudelijk afval: preventie, hergebruik, recycling, verbranding en storten. Het streeft naar een grote afvalverbrandingsoven per Vlaamse provincie. Er wordt beslist de bestaande ovens aan de strengste normen aan te passen en een afvalverbrandingsoven in Vlaams-Brabant te bouwen.
- De «lobby van Vilvoorde» – de gemeente van de Eerste Minister – verzet zich met ijver tegen Grimbergen. In deze gemeente en in Kessel-Lo zijn bovendien al compostingsfabrieken geïnstalleerd.
- 1994: plan voor een afvalverbrandingsoven van WATCO (privé-initiatief) op een locatie in Beersel.
- Juni 1995: de Provincieraad van Vlaams-Brabant keurt zijn afvalstoffenplan goed en kiest Drogenbos als locatie.
- In oktober 1995 wordt een vennootschap opgericht om de bouw en exploitatie van een afvalverbrandingsoven in Vlaams-Brabant voor te bereiden: de c.v. Vlaams-Brabantse Afvalverwerking en Energierecuperatie (VLABRAVER). Het is een gemengde coöperatieve vennootschap, deels openbaar en deels particulier, met als vennoten de provincie Vlaams-Brabant, de Vlaamse

- bare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) et WATCO.
- Mars 1996: la S.A. WATCO abandonne son projet à Beersel et s'associe à VLABRAVER.
 - Le 28 juin 1996: la province du Brabant flamand propose de construire un four d'une capacité de 260.000 t/an à Drogenbos. La procédure est lancée. Le terrain est situé sur les communes de Drogenbos (principalement) et Leeuw-St-Pierre.
 - Novembre 1996: une demande de permis d'environnement est introduite par la société VLABRAVER.
 - Décembre 1996: demande de permis de bâtir adressée à Drogenbos et Leeuw-St-Pierre. Elle sera retirée et remplacée par une nouvelle demande en juillet 97.
 - Avril 97: l'enquête publique sur le permis d'environnement est organisée en Flandre et à Bruxelles: 50.000 lettres d'opposition (dont 35.000 considérées comme valables) sont adressées au Collège de la commune de Drogenbos, laquelle refuse de l'accorder.
 - Le 29 mai 97, la députation permanente du Brabant flamand délivre le permis d'environnement.
 - Juillet 97: 1.100 recours contre ce permis sont introduits auprès du Gouvernement flamand.
 - Été 97: concertation interrégionale Région bruxelloise/ Région flamande qui débouche sur un échec.
 - Septembre 97: enquête publique sur le permis de bâtir; 4.200 lettres d'opposition.
 - Le 21 novembre 97, le ministre flamand de l'environnement, T. Kelchtermans, rejette les recours et confirme – moyennant quelques modifications (exigences environnementales plus strictes que dans le projet initial) – le permis d'environnement délivré par la Province.
 - La procédure d'autorisation a présenté de nombreuses irrégularités, parmi lesquelles:
 - L'étude d'incidence sur l'environnement présente une série de lacunes et d'insuffisances (non prise en compte de certaines données, analyse insuffisante des effets de certains polluants sur la santé, absence de mesures destinées à réduire ou supprimer les conséquences dommageables du projet...);
 - Modification de l'emplacement en cours de procédure;
- Maatschappij voor Afval Recuperatie (VLAR), de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en WATCO.
- Maart 1996: de n.v. WATCO ziet af van zijn project in Beersel en gaat een vennootschap aan met VLABRAVER.
 - 28 juni 1996: de provincie Vlaams-Brabant stelt voor om in Drogenbos een oven met een capaciteit van 260.000 ton per jaar te bouwen. De procedure gaat van start. De grond ligt in de gemeente Drogenbos (het grootste deel) en in Sint-Pieters-Leeuw.
 - November 1996: de vennootschap VLABRAVER vraagt een milieuvergunning aan.
 - December 1996: aan de gemeenten Drogenbos en Sint-Pieters-Leeuw wordt een bouwvergunning aangevraagd. Deze aanvraag wordt ingetrokken en in juli 1997 door een nieuwe aanvraag vervangen.
 - April 1997: het openbaar onderzoek naar de milieuvergunning wordt in Vlaanderen en Brussel uitgevoerd: het college van de gemeente Drogenbos ontvangt 50.000 bezwaren (waarvan 35.000 als geldig beschouwd worden) en weigert de vergunning toe te kennen.
 - 29 mei 1997: de bestendige deputatie van de provincie Vlaams-Brabant geeft de milieuvergunning af.
 - Juli 1997: tegen deze vergunning worden bij de Vlaamse regering 1.100 beroepen ingesteld.
 - Zomer 1997: intergewestelijk overleg tussen het Brussels Gewest en het Vlaamse Gewest, dat op een mislukking uitdraait.
 - September 1997: openbaar onderzoek naar de bouwvergunning; 4.200 bezwaren.
 - 21 november 1997 : Vlaams minister van Leefmilieu T. Kelchtermans verwerpt de beroepen en bevestigt – na enkele wijzigingen (strengere milieunormen dan in het oorspronkelijke plan) – de door de provincie afgegeven milieuvergunning.
 - De vergunningsprocedure vertoonde een groot aantal onregelmatigheden, waaronder:
 - In de milieu-effectenstudie zijn een aantal leemten en onvolkomenheden (met bepaalde gegevens wordt geen rekening gehouden/ ontoereikend onderzoek van de gevolgen van bepaalde verontreinigende stoffen voor de gezondheid, geen maatregelen om de schadelijke gevolgen van het project te verminderen of te voorkomen);
 - Wijziging van de locatie tijdens de procedure;

de la Commission européenne afin que soit intentée une action en manquement (non application de Directives européennes) contre l'Etat belge devant la Cour européenne de justice. Les arguments invoqués portent sur le choix du site, le problème de surcapacité qui se posera dans les régions de Bruxelles et Brabant flamand, et le dépassement des normes pour certaines substances.

- Le 18 novembre 98, la Région confirme le permis de bâtir contre l'avis des communes directement concernées.
- Le 20 janvier 99, la Commission européenne rend son avis: l'étude d'incidences comporte des lacunes. Le 21 janvier, elle adresse une mise en demeure à la Belgique en vue de recueillir les observations des autorités. La Belgique a 2 mois pour convaincre.
- Le Ministre bruxellois de l'environnement saisit le comité de concertation Etat fédéral/régions, ce qui a pour effet de suspendre l'exécution du permis de bâtir pendant 60 jours.
- Le 21 janvier 99, 4 comités (entre autres) introduisent un recours en suspension et en annulation au Conseil d'Etat contre le permis de bâtir.
- Le 26 janvier 99, le Conseil d'Etat rejette les recours contre le permis d'environnement.
- Le 8 février 99, les comités introduisent une annexe à leur plainte relative au permis d'environnement auprès de la Commission européenne. Cette annexe invoque 9 moyens dont le principal concerne l'absence d'étude d'incidence avant l'octroi du permis d'urbanisme. Il n'y a plus d'examen de la recevabilité pour cette annexe.
- Le 21 avril 99, la Commission européenne envoie une mise en demeure complémentaire à la Belgique afin de recueillir les observations des autorités belges sur la violation présumée de la Directive Impact lors de la délivrance du permis de bâtir de l'incinérateur de Drogenbos (la procédure d'octroi du permis de bâtir doit remplir les exigences de la Directive Impact).
- Le 3 juin 99, le Conseil d'Etat suspend le permis de bâtir précédent.
- Juillet 99: VLABRAVER introduit une nouvelle demande de permis de bâtir.
- Le 11 août 99, la Commune de Drogenbos impose l'arrêt du chantier du quai de l'incinérateur, entamé hors délais du permis de bâtir. Une procédure en référé est en cours.

de Europese Commissie om bij het Europees Hof van Justitie een rechtsvordering (wegens het niet toepassen van de Europese richtlijnen) tegen de Belgische Staat in te stellen. De aangevoerde argumenten hebben betrekking op de keuze van de locatie, het probleem van de overcapaciteit in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in Vlaams-Brabant en de overschrijding van de normen voor bepaalde stoffen.

- Op 18 november 1998 bevestigt het Gewest de bouwvergunning tegen het advies van de rechtstreeks betrokken gemeenten in.
- Op 20 januari 1999 brengt de Europese Commissie haar advies uit: er zijn leemten in de milieu-effectenstudie. Op 21 januari maant zij België aan om de opmerkingen van de overheden te vragen. België krijgt 2 maanden om haar te overtuigen.
- De Brusselse Minister bevoegd voor Leefmilieu legt de zaak voor aan het overlegcomité Federale Staat/Gewesten met als gevolg dat de uitvoering van de bouwvergunning gedurende 60 dagen geschorst wordt.
- Op 21 januari 1999 dienen 4 comités (onder andere) bij de Raad van State een beroep in tot schorsing en tot nietigverklaring van de bouwvergunning.
- Op 26 januari 1999 wijst de Raad van State de beroepen tegen de milieuvergunning af.
- Op 8 februari 1999 dienen de comités bij de Europese Commissie een bijlage in bij hun klacht betreffende de milieuvergunning. In deze bijlage worden 9 middelen aangevoerd met als belangrijkste dat er geen milieu-effectenstudie werd uitgevoerd voor de stedenbouwkundige vergunning werd toegekend. De ontvankelijkheid van deze bijlage wordt niet meer onderzocht.
- Op 21 april 1999 stuurt de Europese Commissie een aanvullende ingebrekestelling aan de Belgische Staat, teneinde de opmerkingen van de Belgische overheden over de vermoedelijke schending van de Effectenrichtlijn bij het afgeven van de bouwvergunning voor de afvalverbrandingsoven van Drogenbos (de procedure voor de toekenning van de bouwvergunning moet voldoen aan de vereisten van de Effectenrichtlijn) op te vragen.
- Op 3 juni 1999 schorst de Raad van State de vorige bouwvergunning.
- Juli 1999: VLABRAVER dient een nieuwe aanvraag om een bouwvergunning in.
- Op 11 augustus 1999 laat de gemeente Drogenbos de werken aan de kade van de afvalverbrandingsoven stilleggen omdat ze buiten de termijnen van de bouwvergunning aangevat werden. Een rechtspleging in kort geding is aan de gang.

PROPOSITION DE RESOLUTION

**demandant aux Gouvernements
bruxellois et flamand de mettre en œuvre
une collaboration permettant
d'éviter l'installation
d'un incinérateur de déchets à Drogenbos**

Le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale,

- considérant le projet promu par la société mixte VLABRAVER d'installer un incinérateur de déchets ménagers de grande capacité à Drogenbos, à proximité immédiate des limites de la Région de Bruxelles-Capitale;
- considérant que, compte tenu de l'orientation des vents dominants, la localisation de ce projet fera supporter à la population bruxelloise une grande partie des nuisances dues à l'exploitation d'une unité industrielle de destruction des ordures ménagères, ce que confirme totalement l'étude d'incidence;
- considérant que le site prévu pour l'incinérateur se situe dans la zone la plus densément habitée du pays et déjà soumise à l'influence de nombreuses autres sources de polluants atmosphériques;
- considérant que la majeure partie des déchets qui devraient être incinérés à Drogenbos proviennent de zones géographiques situées au Nord de Bruxelles et que leur transport générerait encombrements routiers et pollutions atmosphériques supplémentaires;
- considérant qu'il est avéré que les nuisances dues à ce type d'installation provoquent des atteintes graves à la santé des populations exposées;
- considérant que les plans-déchets adoptés aussi bien en Région bruxelloise qu'en Région flamande préfèrent développer, plutôt que l'incinération, des politiques de prévention, de valorisation des déchets par tri-recyclage-récupération ou d'élimination par des techniques moins dangereuses telles le compostage ou la biométhanisation;
- considérant que des dizaines de milliers de personnes ont manifesté, lors des diverses demandes de permis d'environnement ou de bâtir, leur opposition à ce projet;
- considérant qu'à deux reprises les autorités européennes ont mis la Belgique en demeure d'expliquer pourquoi les procédures suivies lors des demandes de permis d'environnement et de bâtir étaient en contradiction

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**waarbij aan de Brusselse en
de Vlaamse regering wordt gevraagd
samen te werken om de bouw
van een afvalverbrandingsinstallatie in
Drogenbos te voorkomen**

De Brusselse Hoofdstedelijke Raad,

- Gezien het project opgezet door het gemengde bedrijf VLABRAVER om in Drogenbos, vlakbij de grens met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, een grote afvalverbrandingsoven te bouwen;
- Overwegende dat, rekening houdend met de heersende windrichtingen, de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest door de keuze van deze locatie geconfronteerd zullen worden met een groot deel van de hinder veroorzaakt door de exploitatie van een industriële vernietigingseenheid voor huishoudelijk afval, wat volledig bevestigd wordt door de milieu-effectenstudie;
- Overwegende dat de locatie voor de afvalverbrandingsoven zich bevindt in het dichtstbevolkte gebied van het land, dat reeds de nadelige invloed ondergaat van vele aantal andere luchtverontreinigende stoffen;
- Overwegende dat het grootste deel van de afval die in Drogenbos zou moeten worden verbrand, afkomstig is van gebieden ten noorden van Brussel en dat het vervoer ervan extra verkeershinder en luchtverontreiniging met zich zou brengen;
- Overwegende dat bewezen is dat de door dit type van installatie veroorzaakte hinder zeer schadelijk is voor de gezondheid van de daaraan blootgestelde bevolking;
- Overwegende dat de afvalstoffenplannen die zowel door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als door het Vlaamse Gewest goedgekeurd zijn, de ontwikkeling van een preventiebeleid, van afvalverwerking via sorteer-, recycling- en terugwinningsprogramma's of van afvalverwijdering door minder gevaarlijke technieken, zoals compostering of biogasverwerking, boven de verbranding van afval verkiezen.
- Overwegende dat tienduizenden mensen bij de verschillende aanvragen om milieu- of bouwvergunningen tegen dit project zijn opgekomen;
- Overwegende dat de Europese instanties België tweemaal aangemaand hebben om uit te leggen waarom de procedures die gevolgd werden bij het aanvragen om de milieu- en de bouwvergunningen, in strijd waren met

avec la Directive 85/337/CEE du Conseil du 27 juin 1985 concernant les études d'incidence;

- considérant que les permis d'environnement et de bâtir précédemment accordés ont fait l'objet de très nombreux recours juridiques sur le manque d'impartialité et de correction des procédures réalisées et que cela a notamment amené les demandeurs à renoncer au permis de bâtir précédemment accordé pour en introduire un nouveau;

marque son opposition formelle à l'installation d'un incinérateur de déchets à Drogenbos;

demande aux Gouvernements de Flandre et de Bruxelles de mettre tout en œuvre pour arriver à conclure des accords de coopération par lesquels les deux Régions diminueraient les quantités de déchets incinérés aussi bien à Bruxelles que dans le Brabant flamand et développeraient ensemble les meilleures techniques de gestion des déchets, avec comme objectif le respect des normes environnementales les plus exigeantes.

Le 28 septembre 1999.

Evelyne HUYTEBROECK (F)
Alain ADRIAENS (F)

richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de effectenstudies;

- Overwegende dat een zeer groot aantal beroepen zijn ingesteld tegen de eerder toegekende milieu- en bouwvergunningen wegens partijdigheid en onjuistheid in de gevolgde procedures en dat de indieners daardoor hebben afgezien van de reeds toegekende bouwvergunning en er een nieuwe hebben aangevraagd;

is formeel gekant tegen de bouw van een afvalverbrandingsoven in Drogenbos;

vraagt aan de Vlaamse en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat zij alles in het werk stellen om samenwerkingsakkoorden te sluiten waarbij de twee Gewesten de hoeveelheid te verbranden afval zowel in het Brussels Gewest als in Vlaams-Brabant zouden verminderen en samen de beste technieken voor afvalbeheer zouden ontwikkelen om de strengste milieunormen in acht te nemen.

28 september 1999.

